

[Ellen Strange Petersen.]

tægter fra bogsalg og biblioteksafgifter. I den konservative gruppe mener vi, at det er kunstnerens uddannelse og produktion, staten først og fremmest bør støtte, og denne linje vil vi fortsat følge.

Ministeren ventilerer bl. a. det spørgsmål, om støtteforanstaltningerne i kunstfondet bør udvides til andre grupper, kunsthåndværkere, udøvende kunstnere m. fl. Min gruppe har ikke taget stilling endnu til disse problemer, som må drøftes, når loven til næste år skal til revision. Ministeren efterlyser også en vurdering af lovens virkninger for de kunstneriske områder, den omfatter, og for de samfundsinteresser, den tjener, og som medlem af repræsentantskabet for Statens Kunstfond fra dets start i 1964 føler jeg da trang til at fremdrage nogle problemer.

Først og fremmest har jeg i disse år stadig følt, at der er en konflikt mellem hensynet til det kunstneriske og hensynet til det sociale i kunstfondet. Denne konflikt har været særlig følelig ved de indstillinger, repræsentantskabet har foretaget til de store, livsvarige hædersgaver og de mindre, ligeledes livsvarige statsydelse. Disse ydelser hører jo ikke direkte under kunstfondet, men indstillingerne til dem foretages af repræsentantskabet efter forslag fra det tremandsudvalg, som er nedsat af repræsentantskabet, og dette tremandsudvalg varetager i øvrigt hovedparten af kunstfondets opgaver. Der er ikke tvivl om, at de store, livsvarige hædersgaver skal være en hæder til den store kunstner, sådan at han i sin livsaften kan nyde en belønning fra det samfund, han har beriget med sin kunst. De mindre, livsvarige ydelser er mere tænkt som et arbejdsgrundlag, en minimumssikring, så kunstneren kan hellige sig kunsten, men naturligvis er sådan en ydelse da også en anerkendelse, en hæder. Konflikten i ens sind opstår så, når der eventuelt skal vælges mellem på den ene side kunstnere, der har opnået almindelig anerkendelse, succes og måske store indtægter, og på den anden side mere upåagtede kunstnere, der vitterlig trænger til økonomisk støtte. Hos mig personlig har denne konflikt affødt en tvivl om, hvorvidt de livsvarige ydelser er den rette form for kunstnerstøtte, og her tænker jeg ikke bare

på dem, der modtager støtten, men endnu mere på dem, der ikke får noget. Tallet må jo være begrænset, og der kan uden for kredsen af dem, der modtager, udmærket være andre, der, i hvert fald for manges bedømmelse, måtte være lige så kvalificerede.

Jeg er også i tvivl om, hvorvidt repræsentantskabet er den rette instans til at foretage indstillingerne. Det bør i alt fald tages med i overvejelserne ved den kommende revision.

I bemærkningerne til det oprindelige lovforslag kunne man læse, at

„en forøgelse af det offentlige støtte til skabende kunst rigtigt administreret på længere sigt også vil tendere imod en højnelse af kvaliteten og samtidig betyde en udskillelse af pseudo-kunstneriske elementer.“

Det er jo noget prætentivt. For nylig læste jeg en bogannonce for „god og levedygtig pornografi“, som det blev kaldt, en erotisk antologi med 21 unge danske forfattere repræsenteret. Af disse 21 har i hvert fald de 15 modtaget støtte fra Statens Kunstfond. Om det her er lykkedes at skille de pseudo-kunstneriske elementer fra, skal tiden vise. Det pågældende tremandsudvalg, der har ydet støtte til disse 15, har i hvert fald tydeligt nok fulgt med tiden.

En af de grundlæggende tanker i kunstfondloven er, at tremandsudvalgene kun må sidde i 3 år og ikke kan genvælges. Den idé mener jeg endelig bør fastholdes. De skiftende tremandsudvalg må kunne sikre, at kunstfondet ikke bliver en ren planteskole for en bestemt kunstretning. Der skulle gerne ved skift af tremandsudvalgene ske det, at andre kunstnere end de hidtil offentligt fremdragne kom med i billedet, ikke bare for de pågældende kunstneres skyld, men først og fremmest for samfundets. Vi skulle nemlig nå til statsautoriseret, blåstemplet kunst, der holder andet nede. Allerede nu har man en fornemmelse af, at radio og TV fortrinsvis bruger de kunstnere, der er anerkendt af Statens Kunstfond.

Det folketingsudvalg, der behandlede kunstfondlovforslaget i 1964, afgav en meget udførlig betænkning, hvoraf man kan se, at der i udvalget har været nogen skepsis over for bevillingerne på 3 gange